

NARODNA BANKA NA REPUBLIKA MAKEDONIJA

DIREKCIJA ZA KREDITNI ODNOSI SO STRANSTVO

**KREDITNI ODNOSI
SO STRANSTVO
SOSTOJBA NA 30.06.2003 GODINA**

Skopje, Septemvri 2003 godina

S O D R @ I N A

A. Nadvore { en dolg	3
I. Dolgoro~en dolg	3
1. Javen dolg	4
Ostvareni dvi `ewa vo prvata polovina na 2003 godina	4
1.1 Koristewa	4
1.2 Otplati	6
1.3 Sklu~eni krediti i zaemi	6
1.4 Struktura na javniot dolg	6
1.4.1 Vid na kreditor	6
1.4.2 Vid i namena na kreditni raboti	7
1.4.3 Valuta na zadol `uvawe	8
1.4.4 Rok na otplata	9
1.4.5 Zemji na kreditorite	9
2. Privaten dolg	10
Ostvareni dvi `ewa vo prvata polovina na 2003 godina	10
2.1 Koristewa	10
2.2 Otplati	10
2.3 Struktura na privatniot dolg	10
2.3.1 Vid na kreditor	10
2.3.2 Vid i namena na kreditni raboti	11
2.3.3 Valuta na zadol `uvawe	12
2.3.4 Rok na otplata	13
2.3.5 Zemji na kreditorite	13
II. Kratkoro~en dolg	15
1. Ostvareni dvi `ewa vo 2003 godina	15
1.1 Koristewa	15
1.2 Otplati	16
1.3 Kursni razliki	16
2. Struktura na kratkoro~niot dolg	17
2.1 Vid na kratkoro~ni krediti	17
2.2 Namena na kratkoro~ni krediti	17
2.3 Valuta na zadol `uvawe	18
2.4 Zemji na kreditorite	19
B. Pobaruwawa od nerezidenti	20
1. Ostvareni dvi `ewa vo 2003 godina	20
1.1 Odobreni sredstva	20
1.2 Naplati	21
1.3 Kursni razliki	21
2. Struktura na dolgoro~ni pobaruwawa	21
2.1 Vid na kredit	21

2.2 Vid na doveritel	22
2.3 Vid na korisnika krediti.....	22
3. Struktura na kratkoro~ni pobaruwawa	23
3.1 Vid na kredit.....	23
3.2 Vid na doveritel.....	23
3.3 Vid na korisnika kredit.....	23

A. NADVORE [EN DOLG

Politikata na ograničeno zadolžuvawe so stranski krediti i zaemi pod nekoncesionalni uslovi (kratok rok na otplata i pazarni kamatni stapki), kako i politikata na redovno servisirawe na dospeanite obvrski vo javniot sektor prodolžii vo prvoto polugodie od 2003 godina. Vo oblata na privatniot sektor se prodolžii so politikata na celosna liberalizacija vo kreditnite odnosi so stranstvo na subjektite od privatniot sektor so cel da se pottikne stopanskiot razvoj na državata.

Kako rezultat na sproveduvaweto na reformite vo državata i pridržuvaweto na dogovorenata politika so Međunarodniot Monetaren Fond, beše odobren stand-by aranžmanot od strana na istiот. Ovoj aranžman, po svoje uslovi ne pretstavuva najpovolen način za finansirawe na državata, no obnovuvaweto na sorabotkata so Međunarodniot Monetaren Fond, pretstavuva pozitiven signal do međunarodnata zaednica od edna, i preduslov za dobivawe na najavenite sredstva od donatorite i kreditorite od druga strana.

Nadvoreniот dolg na Republika Makedonija go sočinuvaat obvrskite na rezidenti kon nerezidenti, nastanati vrz osnova na koristenii kratkoročnii i dolgoročni zaemi i krediti od multilateralni, bilateralni i privatni kreditori.

Vkupniот nadvorenen dolg na Republika Makedonija na 30.06.2003 godina iznesuva 1.696,77 milioni USD. Od ovoj iznos 95,20% ili 1.615,39 milioni USD se odnesuvaat na dolgoročen dolg, dodeka na kratkoročniот dolg mu pripaža iznos od 81,38 milioni USD ili 4,80%.

I. Dolgoročen dolg

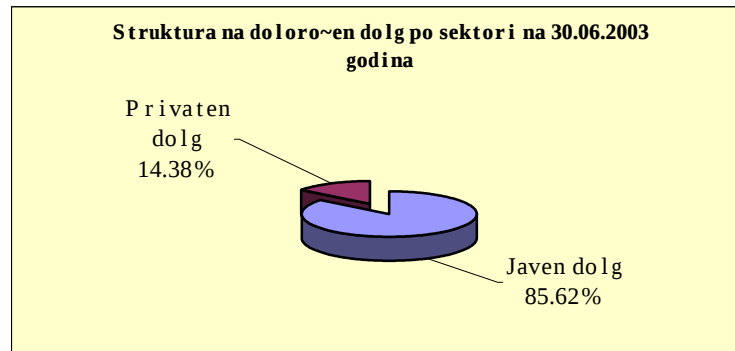
Dolgoročniот nadvorenen dolg pretstavuva dolg sprema stranstvo so originalen rok na dospevawe nad edna godina, otplatativ vo stranska valuta, dobra ili uslugi.

Na 30.06.2003 godina sostojbata na dolgoročniот dolg iznesuva 1.615,39 milioni USD, vo koj iznos se vklučeni obvrskite po glavnina vo iznos od 1.599,23 milioni USD, dospeana neplatena kamata vo iznos od 8,67 milioni USD i oceneta zadocneta kamata od 7,50 milioni USD. Iznosite na dospeana neplatena kamata i oceneta zadocneta kamata presmetana od denot na dospevawe do 30.06.2003 godina, se kapitaliziraat i po toj osnov ja zgolemuvaat sostojbata na nadvoreniот dolg.

Na sostojbata na dolgoročniот dolg na 30.06.2003 vlijaat ostvarenite dvieva po osnov na koristenii sredstva, plateni obvrski po glavnina i kursni razliki vo tekot na ovoj period.

Vo prvata polovina na 2003 godina po dolgoročni krediti i zaemi se povlečeni sredstva vo iznos od 77,41 milioni USD. Po osnov na servisirawe na obvrski kon stranstvo otplateni se vkupno 98,23 milioni USD, od koi 73,24 milioni USD na ime glavnina i 24,99 milioni USD na ime kamata. Isto taka, vo razgleduvaniот period se ostvareni pozitivni kursni razliki vo iznos od 57,26 milioni USD.

Najgolem del od nadvora { niot dolgoro~en dolg ili 85,62 % e dolg na javniot sektor na iznos od 1.383,17 milioni USD , dodeka pak 14,38% pretstavuva dolg na privatniot sektor na iznos od 232,22 milioni USD.

1. Javen dolg

Javniot dolgoro~en dolg na Republika Makedonija pretstavuva dolg prema nerezidenti na subjektite {to go so~inuvaat javniot sektor vku~uvaj} gi Vladata na Republika Makedonija (so javnite fondovi), Narodnata Banka na Republika Makedonija i javnite pretprijatija.

Sostojbata na javniot dolgoro~en dolg na 30.06.2003 godina iznesuva 1.383,17 milioni USD, {to raspredeleno po dol`nici gi dava slednive iznosi: dolg na Vladata na Republika Makedonija iznesuva 1.178,00 milioni USD, dolg na Narodna Banka na Republika Makedonija iznesuva 64,77 milioni USD i dolg na javnite pretprijatija iznesuva 140,40 milioni USD.

Ostvareni dvi`ewa vo prvata polovina na 2003 godina

1.1 Koristewa

Vo prvata polovina na 2003 godina, od strana na javniot sektor se koristen i vkupno 59,18 milioni USD. Koristewata osobeno se intenziviraat vo posledniot kvartal od ova polugodie. Najgolem del od koristewata se ostvareni od strana Vladata na Republika Makedonija na iznos od 39,34 milioni USD, pa sledat javnite pretprijatija so vkupno koristen i sredstva od 14,27 milioni USD i Narodna Banka na Republika Makedonija so vkupno koristen i 5,57 milioni USD. Ovie koristewa se odnesuvaat na finansirawe na strukturni reformi i platnobilansna poddr{ka, konkretni proekti od infrastruktura, stopanskiot i socijalniot razvoj.

Od ovoj aspekt najgolem del od sredstvata se nameneti za poddr{ka na platniot bilans i poddr{ka na sproveduvaweto na strukturni reformi na iznos od 37,96 milioni USD ili 64,14%, koi proizleguvaat od Proektot za poddr{ka na individualno zemjodelsko proizvodstvo, Proektot za socijalna poddr{ka,

Proektot za kultura i razvoj na zaednicite, Proektot za razvoj na deca i mladi, Proektot za reformi vo javniot sektor i Proektot za razvoj na op{tinite (od Me|unarodnoto zdru`enie za razvoj (IDA)); Proektot za strukturno prilagoduвање (od Evropskata Unija (EU)) i Stand-by aran`manot (od Me|unarodniot Monetaren Fond (IMF)).

Za podobruвање na infrastrukturata se koristenite sredstva na iznos od 16,19 milioni USD ili 27,35%, po slednite proekti: Proekt za podobruвање na energetskiot sistem, Proekt za rekonstrukcija na irigacionen sistem (od Me|unarodnata Banka za Obnova i Razvoj (IBRD)); Proektot za akciona programa za op{tinite i okolinata i Proektot za rekonstrukcija na Ohridski aerodrom (od Evropskata Banka za Obnova i Razvoj (EBRD)); Proekt za rekonstrukcija na irigacioniot sistem, Proekt za olesnuвање na trgovijata i transportot vo Jugoisto~na Evropa (od Me|unarodnoto zdru`enie za razvoj (IDA)).

Najmal del od koristenite sredstva se nameneti za pottiknuвање na stopanskiot razvoj na iznos od 5,04 milioni USD ili 8,51% od vkupnite povle~eni sredstva, koi proizleguvaat od Proektot za razvoj na privatniot sektor (od Me|unarodnata Banka za Obnova i Razvoj (IBRD)); Proektot za ruralen razvoj (od Me|unarodniot Fond za razvoj na zemjodelieto (IFAD)); Zaemot za globalno finansirawe (od Evropska Investiciona Banka (EIB)); Italijanskata kreditna linija za uvoz na oprema, Kreditot za poddr{ka na mali i sredni pretprijatija od Germanija i Kreditot od Vladata na Republika Germanija od bilateralni kreditori.

Od strana na javniot sektor koristenite se sredstva od slednite kreditori za proektite:

- Me|unarodniot Monetaren Fond (IMF) vo iznos od 5,57 milioni USD po novosklu~eniot Stand-by aran`man,

- Me|unarodnoto zdru`enie za razvoj (IDA) vo iznos od 22,27 milioni USD i toa za: Proekt za poddr{ka na individualno zemjodelsko proizvodstvo, Proekt za rekonstrukcija na irigacioniot sistem, Proekt za socijalna poddr{ka, Proekt za olesnuвање na trgovijata i transportot vo Jugoisto~na Evropa, Proekt za kultura i razvoj na zaednicite, Proekt za razvoj na deca i mladi, Proekt za reformi vo javniot sektor i Proekt za razvoj na op{tinite,

- Me|unarodnata Banka za Obnova i Razvoj (IBRD) vo iznos od 6,55 milioni USD i toa za: Proekt za podobruвање na energetskiot sistem, Proekt za razvoj na privatniot sektor, Proekt za rekonstrukcija na irigacionen sistem,

- Evropskata Banka za Obnova i Razvoj (EBRD) vo iznos od 1,02 milioni USD za Proektot za akciona programa za op{tinite i okolinata i Proektot za rekonstrukcija na ohridski aerodrom,

- Evropskata Unija (EU) vo iznos od 11,73 milioni USD za Proektot za strukturno prilagoduвање,

- Evropska Investiciona Banka (EIB) vo iznos od 0,54 milioni USD za zaemot za globalno finansirawe,

- Me|unaroden Fond za razvoj na zemjodelieto (IFAD) vo iznos od 0,62 milioni USD za Proektot za ruralen razvoj,

- bilateralni kreditori vo iznos od 2,21 milioni USD od italijanskata kreditna linija za uvoz na oprema, kreditot za poddr{ka na mali i sredni pretprijatija od Germanija i kreditot od Vladata na Republika Germanija,

- privatni kreditori vo iznos od 8,67 milioni USD.

1.2 Otplate

Vo prvata polovina od ova godina, subjektite od javniot sektor otplateja vkupno 98,23 milioni USD za servisiranje na dolgot kon stranstvo, od koj iznos 73,24 milioni USD za glavnina i 24,99 milioni USD za kamata.

Vo ovoj period dr`avata prodol`i so redovno servisiranje na obvrskite od javniot dolg, pri { to se javuva nezna~itelen iznos na dospeani neplateni obvrski od strana na javniot sektor na stopanstvoto vo iznos od 1,41 milioni USD. Del od ovie obvrski imaat tehni~ki karakter, bidej{i proizleguvaat od dogovoreno prolongiranje na otplateta so Pariski klub na kreditori. Eden del od obvrskite proizleguvaat od neusoglaseni stavovi so oddelni kreditori, pri { to ovie obvrski od tie pri~ini ne se plateni.

1.3 Sklu~eni krediti i zaemi

Vo tekot na prvata polovina od 2003 godina Bordot na direktorite na MMF go odobri Stand-by aran`manot na iznos od 28,02 milioni USD. Pozitivnoto ocenuvawe na makroekonomskite performansi na dr`avata od strana na MMF, treba da pretstavuva zna~aen impuls za pottiknuvawe na ostanatite stranski kreditori za vlo`uvawe na sredstva vo dr`avata. Pokraj sklu~uvaweto na ovoj aran`man, bea sklu~eni i slednite zaemi od Mejunarodno zdru`enie za razvoj (IDA): Zaem za unapreduvawe na op{tinite na iznos od 5,74 milioni USD i Zaem za reformi vo javniot sektor na iznos od 16,95 milioni USD.

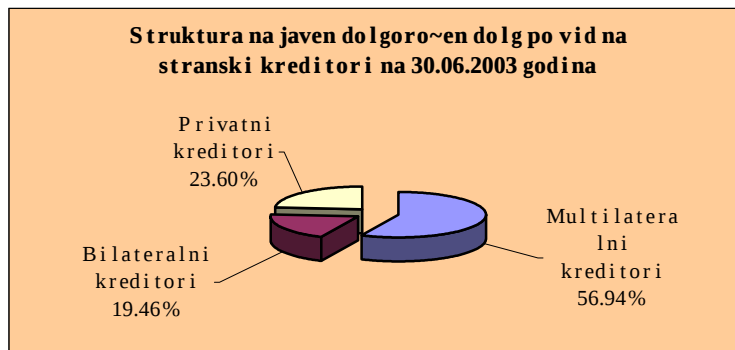
1.4 Struktura na javniot dolg

1.4.1 Vid na kreditor

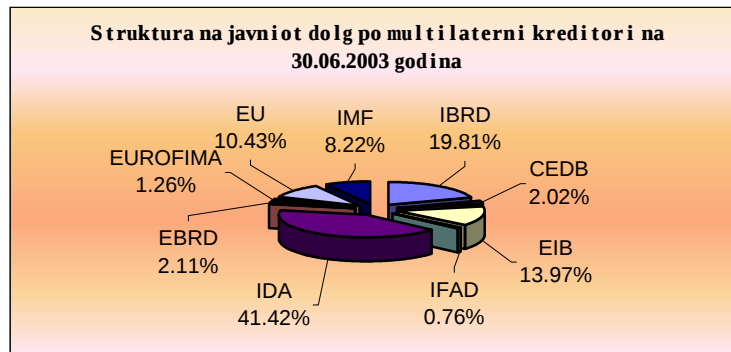
Vo odnos na kreditori javniot dolg na Republika Makedonija ja ima slednata struktura:

Javniot dolg prema oficijalnite (multilateralni i bilateralni) kreditori iznesuva 1.056,88 milioni USD ili 76,41% od javniot dolg. Javniot dolg prema multilateralnite kreditori iznesuva 787,82 milioni USD ili 56,96% od javniot dolg, a prema bilateralnite kreditori iznesuva 269,07 milioni USD ili 19,45% od javniot dolg.

Javniot dolg prema privatnite kreditori iznesuva 326,29 milioni USD ili 23,59% od javniot dolg. Javniot dolg prema Londonskiot klub na kreditori iznesuva 248,54 milioni USD ili 17,97% od javniot dolg, dodeka dolgot prema ostanatite privatni kreditori iznesuva 77,75 milioni USD ili 5,62% od javniot dolg.

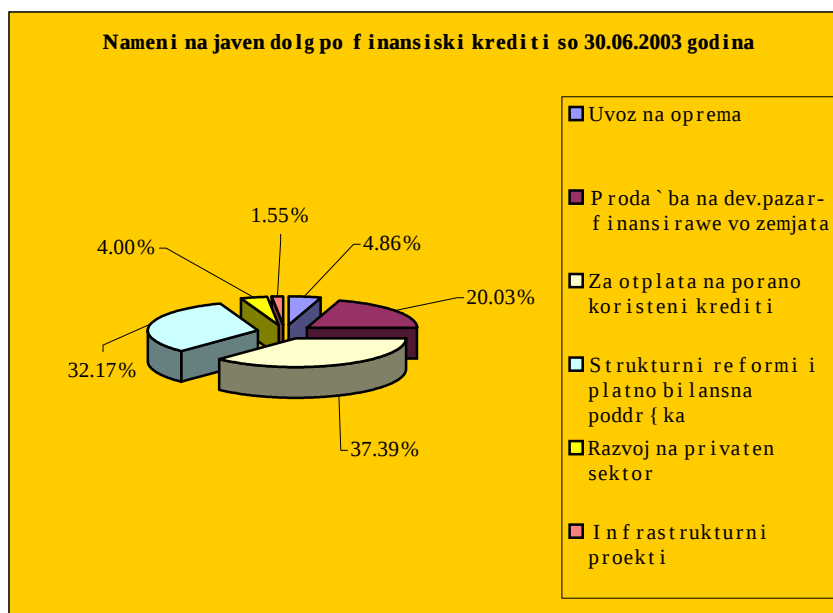

Vo odnos na u̇estvoto na oddelni multilateralni kreditori vo javniot dolg, najgolem del od dolgote sprema IDA 326,29 milijoni USD ili 41,42%, Svetskata banka 156,04 milijoni USD ili 19,81%, Evropskata Investiciona Banka 110,07 milijoni USD ili 13,97% i Evropskata Unija 82,17 milijoni USD ili 10,43%, dodeka pak ostanatite kreditori u̇estvuvaat so pomali iznosi vo vkupniot javen dolg.

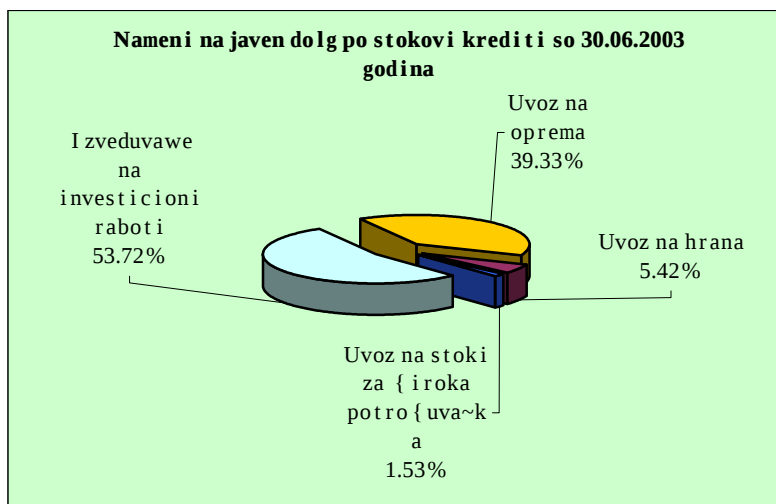

1.4.2 Vid i namena na kreditni raboti

Najgolem del od javniot dolg ili 86,86% proizleguva od finansiski krediti na iznos od 1.201,37 milijoni USD. Pri toa, kaj ovoj vid krediti, dominantno u̇estvo imaat finansiskite krediti za otplata na porano koristen krediti (reprogrami) so 37,39% ili 449,25 milijoni USD, strukturni reformi i platno bilansna poddr {ka so 32,17% ili 386,43 milijoni USD i 20,03% ili 240,68 milijoni USD od javniot dolg se nameneti za finansirawe vo zemjata- preku prodaba na devizniot pazar. Ostanatite nameni, kako uvoz na oprema, stimulirawe na razvojot na privatniot sektor i infrastrukturalni proekti, imaat relativno nisko u̇estvo vo javniot dolg od vkupno 10,41% ili 125,01 milijoni USD.

Stokovite krediti se zastapeni so 7,82% ili 108,20 milioni USD vo javniot dolg, pri { to kako dominantna namena se javuva finansiraweto na izveduvawe na investicioni raboti vo stranstvo, koi u~estvuvaat so 53,72% ili 58,12 milioni USD; potoa sleduva uvozot na oprema so u~estvo od 39,33% ili 42,56 milioni USD; uvozot na hrana so 5,42% ili 5,86 milioni USD i uvozot na stoki za { iroka potro { uva~ka so 1,53% ili 1,65 milioni USD.

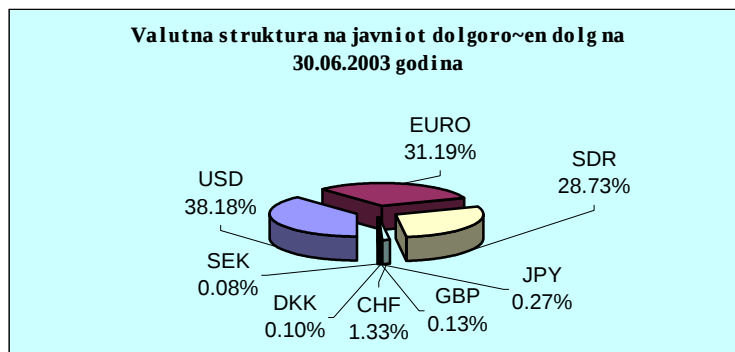

Za odr `uvawe na likvidnosta vo me|unarodnite pla}awa od javniot dolg otpa|aat 4,47% ili 61,88 milioni USD.

Komercijalnite krediti na iznos od 8,83 milioni USD u~estvuvaat so 0,64% vo vkupniot javen dolg, pri { to istite vo najgolem del proizleguvaat od uslugi na kredit vo iznos od 8,80 milioni USD ili 99,57%.

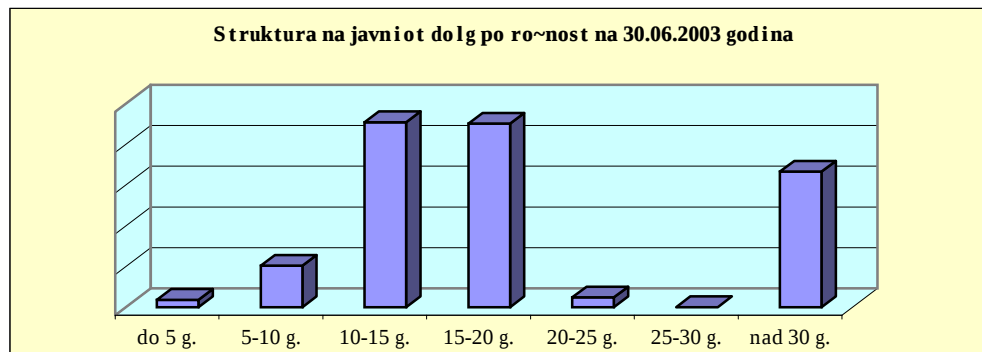
1.4.3 Valuta na zadol `uvawe

Od aspekt na valutnata struktura na javniot dolg, analizata poka `uva deka najzastapena valuta e amerikanskiot dolar so u~estvo od 38,18% ili 527,63 milioni USD, potoa sledat Evroto so 31,19% ili 431,03 milioni USD i SDR so 28,73% ili 397,06 milioni USD. Ostanatite valuti bele `at nezna~itelno u~estvo vo strukturata na javniot dolg.

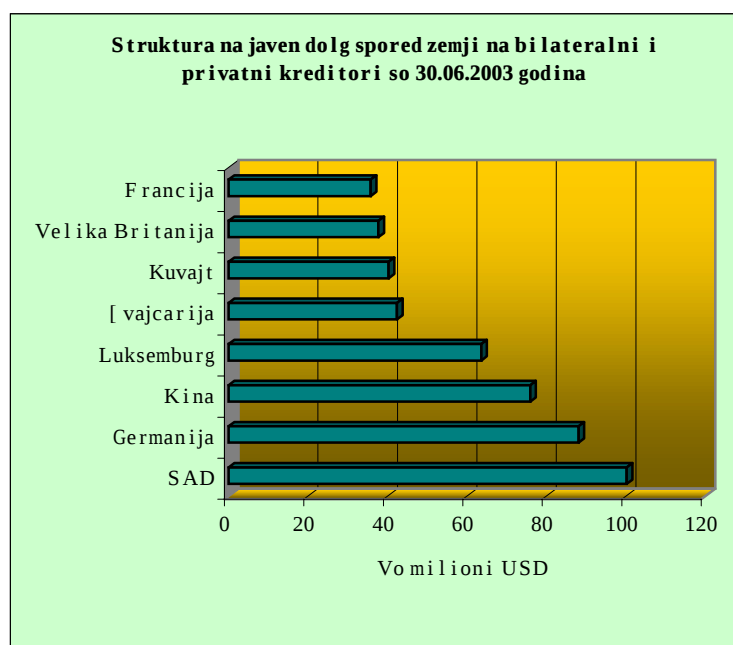
1.4.4 Rok na otplata

Vo odnos na originalniot rok na dospevawe, najgolem del od javniot dolg e so rok na dospevawe od 10 do 15 godini na iznos od 454,62 milioni USD ili 32,89%, potoa sledi u~estvo na dolg so rok na dospevawe od 15 do 20 godini na iznos od 450,79 milioni USD ili 32,62%, i dolg so rok na dospevawe nad 30 godini vo iznos od 332,81 milioni USD ili 24,08%. Zna~itелно e pomalo u~estvoto na kreditite i zaemite ~ij rok na dospevawe e do 10 godini na iznos od 119,27 milioni USD ili 8,63%, kako i na onie ~ij rok na dospevawe e od 20 do 25 godini i iznesuva 23,91 milioni USD ili 1,73%.

1.4.5 Zemji na kreditorite

Vo pogled na zamjite od koi poteknuvaat bilateralnite i privatnite kreditori vo ramkite na javniot dolg, najgolemo u~estvo imaat kreditorite od SAD so 16,83% ili 100,19 milioni USD, Germanija so 14,79% ili 88,05 milioni USD, Kina so 12,75% ili 75,90 milioni USD i Luksemburg so 10,68% ili 63,59 milioni USD. Kreditorite od ostanatite zemji imaat pomalo u~estvo vo strukturata na javniot dolg.

2. Privaten dolg

Privatniot dolgoročen dolg pretstavuva dolg sprema stranstvo na subjektite od privatniot sektor vlučuvaj}i gi privatnite banki i nefinansiskite trgovski dru{tva.

Na 30.06.2003 godina, dolgot na privatniot sektor iznesuva 232,22 milioni USD, od {to privatnite banki dol`at 81,28 milioni USD, a privatnite nefinansiski trgovski dru{tva dol`at 150,94 milioni USD.

Ostvareni dvi`ewa vo prvata polovina na 2003 godina

2.1 Koristewa

Vo prvata polovina od 2003 godina od strana na privatniot sektor se koristen i vkupno 18,23 milioni USD, od koi 1,29 milioni USD koristele privatnite banki, a 16,94 milioni USD koristele nefinansiskite trgovski dru{tva. Vakviot srazmer na koristen i sredstva uka`uva deka vo ovoj period e drasti~no pogolemo vlo`uvaweto na sredstva od stranstvo vo nefinansiskiot sektor vo zemjata.

2.2 Otplat i

Subjektite od privatniot sektor vo tekot na prvite {est meseci od 2003 godina servisirale vkupno 29,08 milioni USD, od koi za glavnina se plateni vkupno 25,91 milioni USD, dodeka pak za kamata se plateni vkupno 3,17 milioni USD.

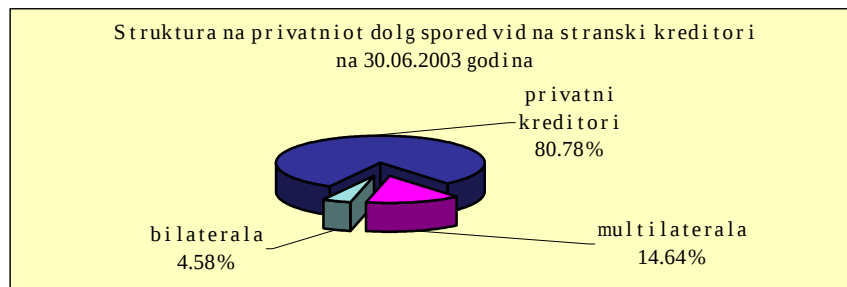
Privatnite banki otplatija vkupno 16,79 milioni USD od koi 15,48 milioni USD se na ime glavnina, a 1,31 milion USD se na ime kamata. Nefinansiskite trgovski dru{tva otplatija vkupno 12,29 milioni USD od koi 10,43 milioni USD se na ime glavnina, a 1,86 milioni USD se na ime kamata.

Vo prvata polovina od 2003 godina evidentirano e i nenavremeno pla}awe na obvrskite {to dospevale vo ovoj period od strana na subjektite od privatniot sektor na iznos od 14,36 milioni USD. Sepak, vo najgolem del ovie dospeani neplateni obvrski se rezultat na nenavremeno a`urirawe po osnov na nastanatite promeni po oddelnite kreditni raboti, od strana na izvestuva~ite.

2.3 Struktura na privatniot dolg

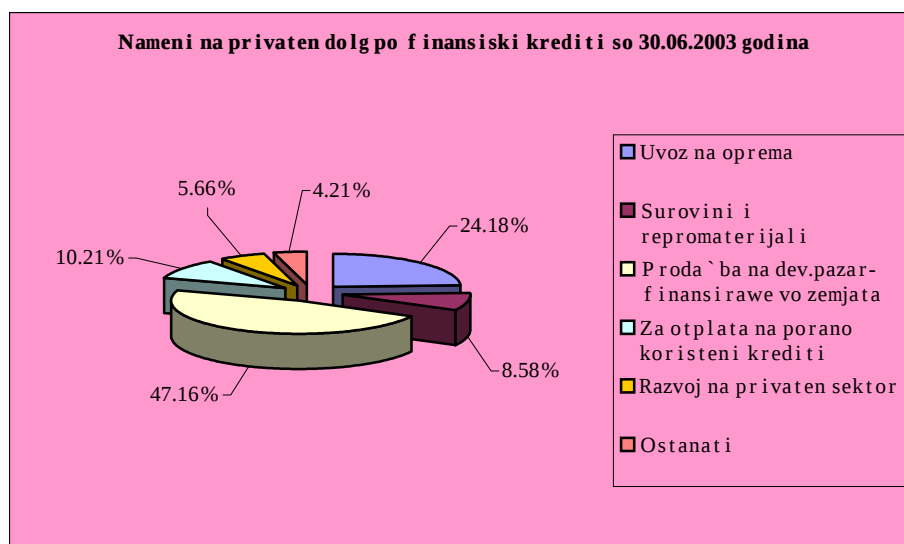
2.3.1 Vid na kreditor

Vo odnos na vidovite na kreditori {to u~estvuvaat vo privatniot dolg najzastapeni se privatnite kreditori na iznos od 187,59 milioni USD ili 80,78%, a oficijalnite kreditori - multilateralni i bilateralni u~estvuvaat so iznos od 44,64 milioni USD ili 19,22%.

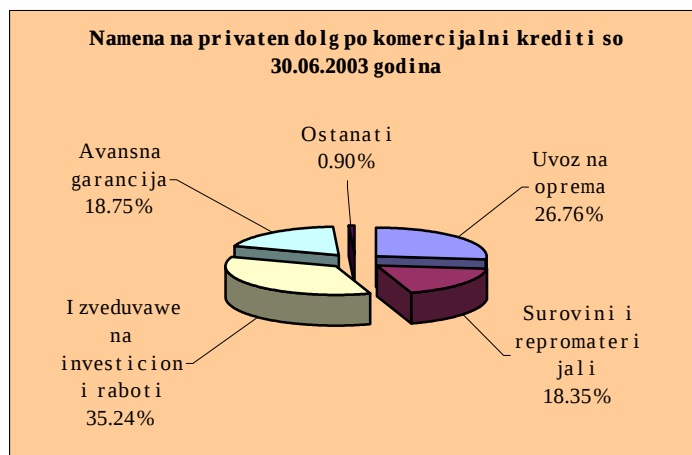

2.3.2 Vid i namena na kreditni raboti

Najzastapen vid na krediti kaj kreditiraweto na privatniot sektor se finansiskite krediti so u~estvo od 68,08% ili 158,19 milioni USD. Najgolem del ili 47,16% od ovie krediti bile nameneti za finansirawe vo zemjata, preku prod`ba na devizniot pazar vo iznos od 74,60 milioni USD, potoa so 24,18% ili 38,25 milioni USD se kreditite za uvoz na oprema i so 10,21% ili 16,15 milioni USD kreditite za otplata na porano koristeneni krediti. Za uvoz na surovini i repromaterijali bile nameneti 8,58% ili 13,57 milioni USD, za pottiknuvawe na razvojot na privatniot sektor 5,66% ili 8,95 milioni USD, dodeka ostanatite nameni u~estvuvaat so vkupno 4,21% ili 6,66 milioni USD.

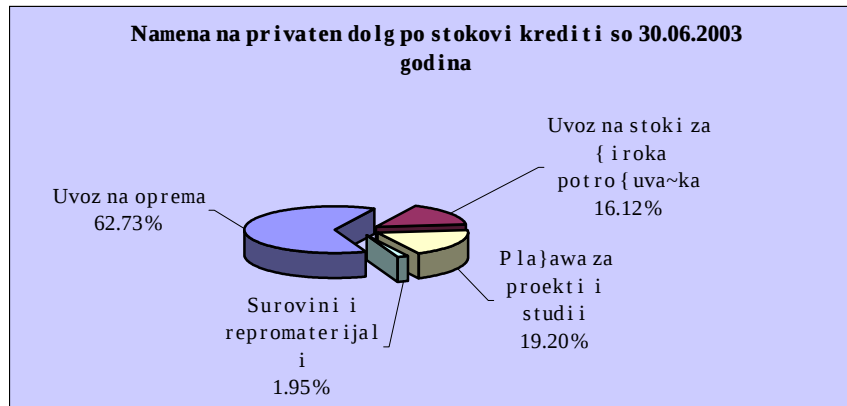

Komercijalnite krediti vo privatniot dolg u~estvuvaat so 23,13% ili 53,75 milioni USD. Vo ramkite na ovie krediti najzastapeni se kreditite za izveduvawe na investicioni raboti vo stranstvo so 35,24% ili 18,94 milioni USD, potoa sledi uvozot na oprema na kredit so 14,38 milioni USD ili 26,76%, garanciite po primeni avansi od nerezidenti u~estvuvaat so 18,75% ili 10,08 milioni USD, uvozot na surovini i repromaterijali na kredit so 18,35% ili 9,86 milioni USD, dodeka na ostanatite nameni otpa|aat 0,90%.

So 4,57 % ili iznos od 10,61 milioni USD u~estvuvaat kreditite pome|u povrzani subjekti - direktni investicii (zaemi me|u ekonomski povrzani subjekti so rok na traewe od 5 i pove}e godini).

Stokovite krediti vo privatniot dolg se zastapeni so 3,91% ili iznos od 9,09 milioni USD, koi vo najgolem del se nameneti za uvoz na oprema vo iznos od 5,70 milioni USD ili 62,73%, potoa sleduvaat pla}awata za studii i proekti na iznos od 1,75 milioni USD ili 19,20%, uvozot na stoki za {iroka potro{uva~ka na iznos od 1,47 milioni USD ili 16,12%, dodeka uvozot na surovini i repromaterijali ima minorno u~estvo od 1,95% ili iznos od 0,18 milioni USD.

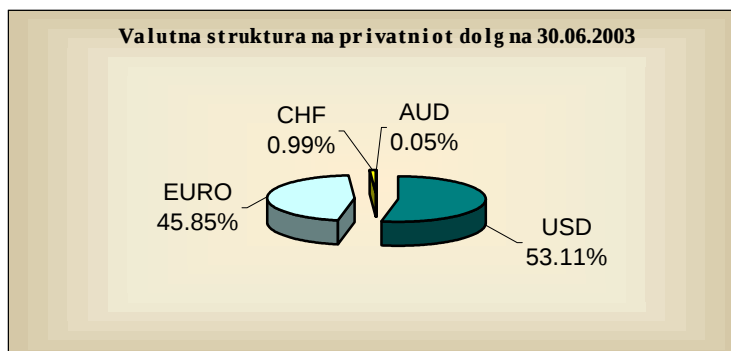

Finansiskiот lizing kako relativno nov vid kreditna rabota na na{ive prostori, e zastapen so samo 0,31% vo privatniot dolg, odnosno iznos od 0,72 milioni USD, pri {to ovie sredstva vo celost se nameneti za nabavka na oprema.

2.3.3 Valuta na zadol`uvawe

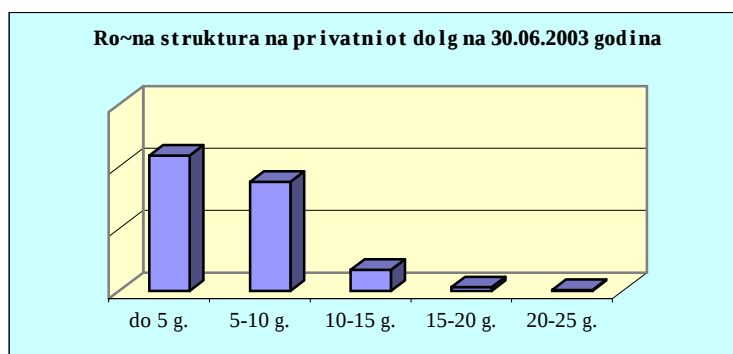
Valutnata struktura na privatniot dolg poka`uva deka najzastapena valuta e amerikanskiот dolar na iznos od 115,34 milioni USD ili 53,11%, sledi Evroto so

vkupno u $\acute{e}$ stvo od 99,57 milijoni USD ili 45,85%. Ostanatite valuti {to u $\acute{e}$ stvuvaaat vo struktura na privatniot dolg imaat nezna $\acute{c}$ itelno u $\acute{e}$ stvo.

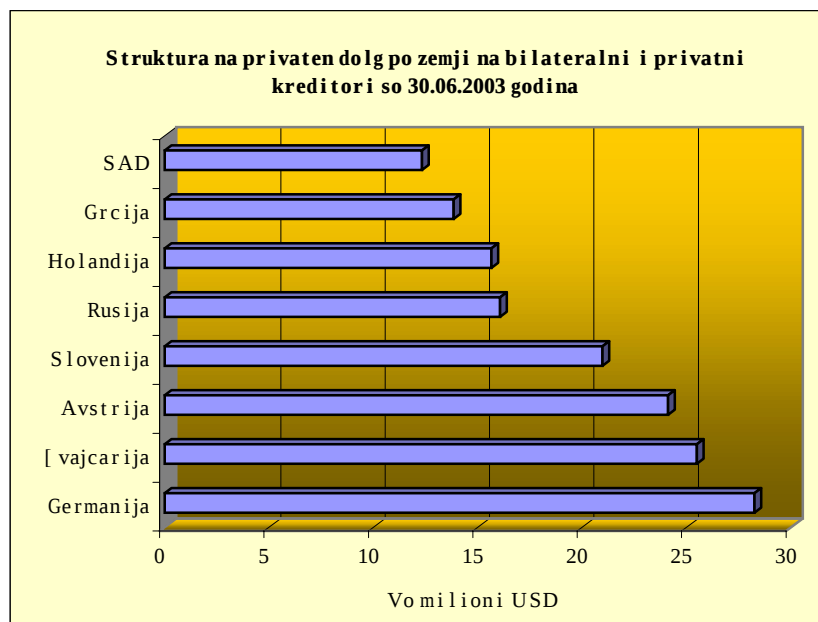
2.3.4 Rok na otplata

Vo odnos na ro $\acute{c}$ nata struktura na privatniot dolg, najzastapeni se zaemi i krediti so rok na otplata do 5 godini na iznos od 108,93 milijoni USD ili 50,16%, potoa sledat zaemite so rok na otplata od 5 do 10 godini na iznos od 87,77 milijoni USD ili 40,41%, so rok na otplata od 10 do 15 godini na iznos od 16,91 milijoni USD ili 7,79% , od 15 do 20 godini na iznos od 2,93 milijoni USD ili 1,35% i od 20 do 25 godini na iznos od 0,64 milijoni USD ili 0,29%.

2.3.5 Zemji na kreditorite

Od aspekt na zemjite na bilateralnite i privatnite kreditori, vo ramkite na privatniot dolg najgolem udel imaat kreditorite od Germanija so 14,24% ili 28,25 milijoni USD, [vajcarija so 12,85% ili 25,48 milijoni USD, Avstrija so 12,16% ili 24,12 milijoni USD, Slovenija so 10,57% ili 20,97 milijoni USD , dodeka kreditorite od ostanatite zemji imaat pomalo poedine $\acute{n}$ o u $\acute{e}$ stvo vo privatniot dolg.

II. Kratkoro~en dolg

Kratkoro~niot dolg pretstavuva dolg na rezidentite kon nerezidenti so originalen rok na dospevawe do edna godina.

Sostojbata na kratkoro~niot dolg so 30.06.2003 godina iznesuva 81,38 milioni USD, od { to obvrski po osnov na glavnina 77,78 milioni USD, obvrski po osnov na dospeana neplatenata kamata 0,47 milioni USD i proceneta zadocneta kamata 3,13 milioni USD. Sostojbata na kratkoro~niot dolg se sastoi od planiranite otplati na glavnina koi dospevaat vo idniot period, kapitalizirane iznosi na dospeanite neplateni obvrski po glavnina i kamata i ocenetata zadocneta kamata.

Kratkoro~niot dolg so 30.06.2003 godina vo celost pretstavuva dolg na privatniot sektor na ekonomijata t.e. na privatnite banki (38,12% ili 31,02 milioni USD) i privatnite nefinansiski trgovski dru{tva (61,88% ili 50,36 milioni USD).

Subjektite od javniot sektor nemaat kratkoro~ni dolgovi kon nerezidenti.

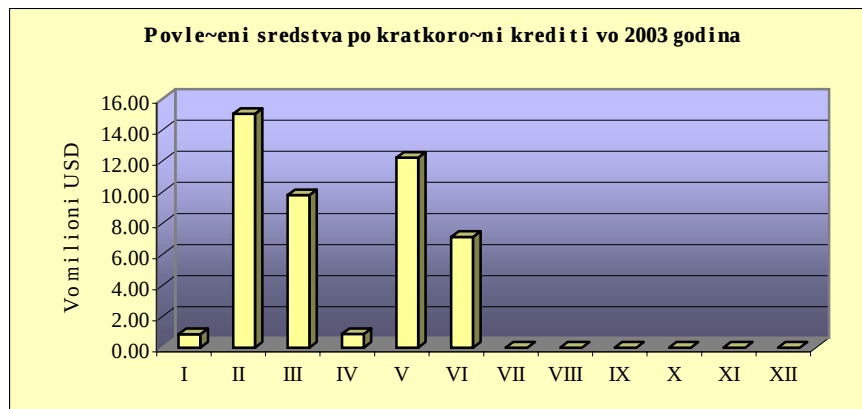
Sostojbata na kratkoro~niot dolg e rezultat na po~etnata sostojba na dolgot na krajot na minatata godina, kako i ostvarenite dvi`ewa vo prvata polovina od godinata izrazeni preku koristewata na sredstva po sklu~enite krediti, otplatite po osnov na glavnina i kursnite razliki ostvoreni vo razgleduvaniot period.

1. Ostvareni dvi`ewa vo 2003 godina

1.1 Koristewa

Sostojbata na kratkoro~niot dolg na krajot na razgleduvaniot period, e rezultat na ostvarenite dvi`ewa vo tekot na periodot. Pri toa, novite zadol`uvawa t.e. koristewata na sredstva po sklu~enite kratkoro~ni krediti najneposredno vlijaat na zgolemuwawe na kratkoro~niot dolg. Poradi specifikata na zadol`uvaweto t.e. faktot { to rokot na vra}awe na sredstvata ne e podolg od edna godina, koristewata na kreditite se naj~esto ednokratni.

Prvata polovina na godinata se karakterizira so visok intenzitet na novi zadol`uvawa kon nerezidenti na kratok rok, vo vkupen iznos od 45,95 milioni USD. Novite zadol`uvawa nemaat ramnomeren tek, od aspekt na distribucijata po meseci, iako kvartalno obemot na povle~enite sredstva e relativno izedna~en.

Vo vkupniot iznos na koristen i sredstva zna~itelno pove}e u~estvuvale bankite koi povlekle 33,31 milioni USD, dodeka trgovskite dru{tva po kratkoro~ni krediti koristele 12,64 milioni USD.

1.2 Otplate

Otplatite po kratkoro~niot dolg kako dvi`ewe vlijaat na namaluvawe na sostojbata na dolgot. Sepak, sledeweto na redovnosta vo servisiraweto na kratkoro~niot dolg ima pozna~ajna kvalitativna, otkolku kvantitativna dimenzija, pred se bidej}i pretstavuva eden od elementite za sledewe na me|unarodnata likvidnost na zemjata. Stranskite kreditori, privatni i oficijalni, postojano go sledat ovoj indikator t.e. sposobnosta na zemjata redovno da gi servisira obvrskite na kratok rok, so cel da ja procenat opravdanosta od natamo {no plasirawe na sredstva vo zemjata.

Otplatite na kratkoro~nite obvrski vo razgleduvaniot period iznesuvaat vkupno 29,24 milioni USD, od {to 28,45 milioni USD se za otplate po glavnina, dodeka 0,79 milioni USD se platena kamata. Trendot na redovno servisirawe na obvrskite po kratkoro~niot dolg od prviot kvartal od godinata se odr`a i vo vtoroto tromese~je, poradi {to so 30.06.2003 godina be{e zabele`an mal obem na dostasani neplateni obvrski od 0,81 milioni USD.

Privatnite banki otplatile vkupno 23,04 milioni USD, dodeka privatnite ne finansiski trgovski dru{tva otplatile 6,14 milioni USD.

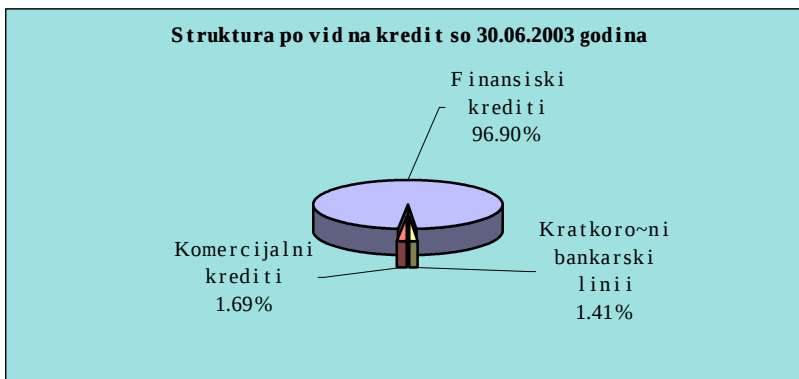
1.3 Kursni razliki

Na sostojbata na kratkoro~niot dolg vlijaat i ostvarenite pozitivni kursni razliki vo prvata polovina od godinata, koi iznesuvaat 5,19 milioni USD, a se rezultat na promeni vo intervalutarnite odnosi pome|u amerikanskiot dolar i evroto na deviznite pazari.

2. Struktura na kratkoročni ot dolg

2.1 Vid na kratkoročni krediti

Vo odnos na strukturata na kratkoročni ot dolg so 30.06.2003 godina, ne se zabele`uvaat zna`ajni promeni, so ogled na faktot deka i natamu dominantni se finansiskite krediti so u`estvo od 96,90% ili 78,86 milioni USD. Komercijalnite krediti u`estvuvaat so 1,69% ili 1,37 milioni USD, dodeka

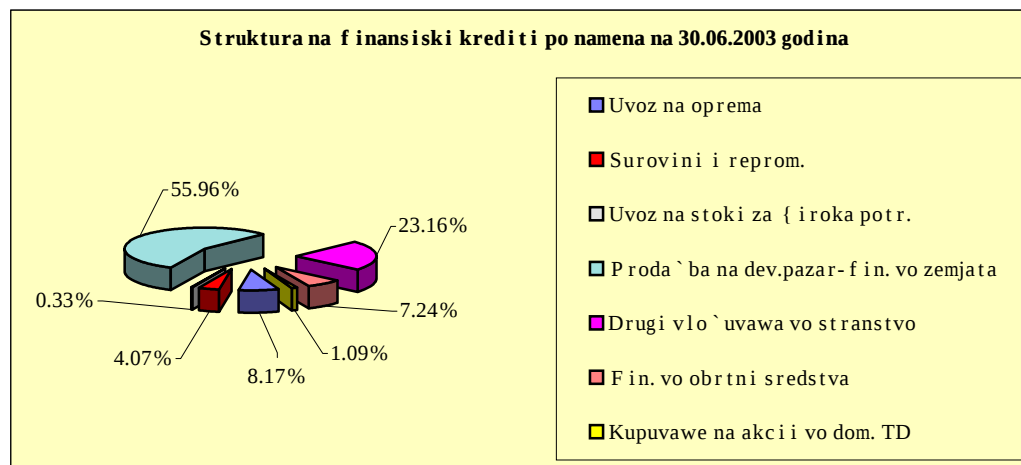

kratkoročnite bankarski kreditni linii so 1,41% ili 1,15 milioni USD.

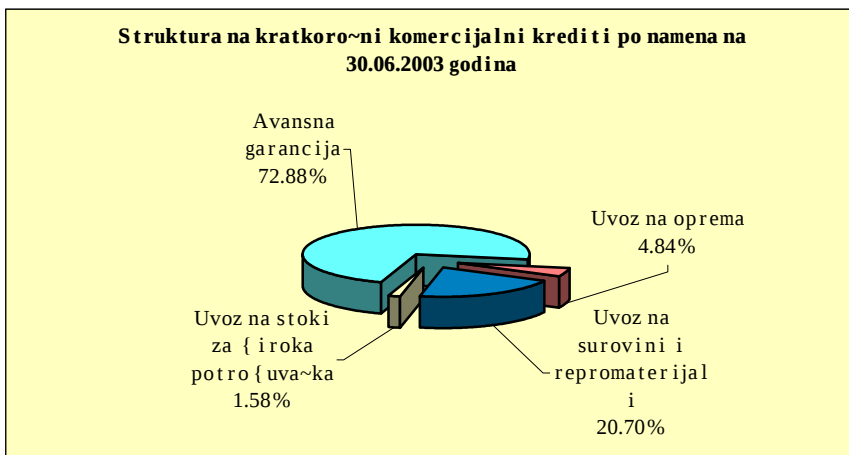
2.2 Namena na kratkoročni krediti

Namenata na kratkoročnite krediti go definira natamo{niot tek na sredstvata dobieni od kreditorite vo ekonomijata.

Kratkoročnite finansiski krediti koi pretstavuvaat najaktuelna forma na kratkoročno zadol`uvawe, voglavno se nameneti za finansirawe vo zemjata preku prodal`ba na sredstvata na devizniot pazar, pri {to na ovie krediti otpala 55,96%. Zna`aen del od sredstvata od 23,16% se nameneti za vlo`uvawa vo stranstvo, potoa 8,17% za uvoz na oprema i 7,24% za finansirawe vo obrtni sredstva. Ostanatite nameni kako uvoz na surovini i repromaterijali, stoki za {iroka potro`uva`ka i kupuvawe na akcii vo doma{ni trgovski dru{tva se zastapeni so skupno 5,48% vo finansiskite krediti.

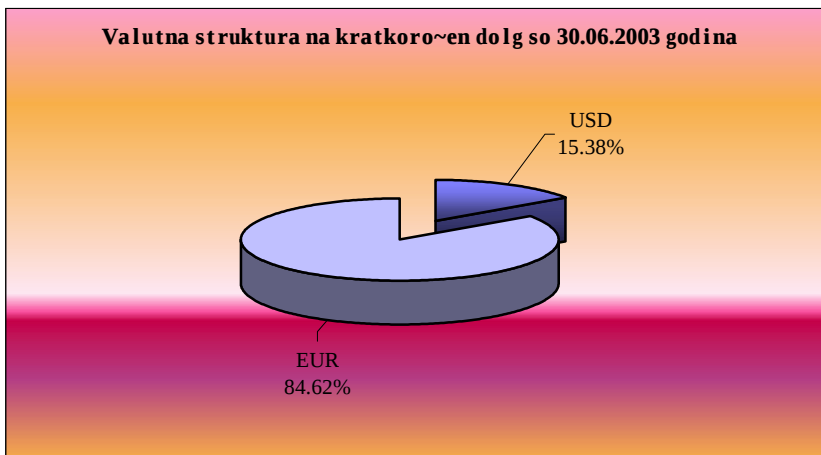
Kaj kratkoročnite komercialni krediti i natamu najzastapena namena e garantirawe na avansite primeni od nerezidenti. Se zabele`uva zgolemeno u`estvo na uvozot na surovini i repromaterijali na kredit od 20,70%, dodeka uvozot na oprema i stoki za {iroka potro{uva~ka na kredit zaedno u`estvuvaat so samo 6,42%.

Kratkoročnite bankarski kreditni linii se zadol`uvawa na privatnite bankite kon nerezidenti, nameneti za tekovni pla}awa.

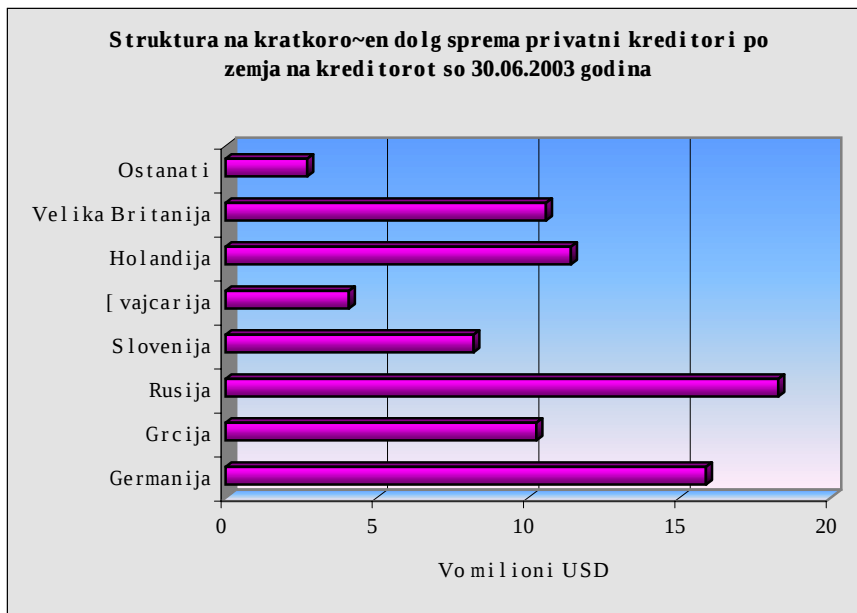
2.3 Valuta na zadol`uvawe

Valutnata struktura na kratkoro~niot dolg e simplificirana poradi zastapenosta na samo dve valuti, evroto i amerikanskiot dolar. Evroto dominira vo kratkoro~noto zadol`uvawe so u`estvo od 84,62% ili 65,81 milioni USD, dodeka amerikanskiot dolar vo kratkoro~niot dolg e zastapen so samo 15,38% ili 11,97 milioni USD.

2.4 Zemji na kreditorite

Vo kratkoročното kreditirawe na doma{nite subjekti najzastapeni se kreditorite od Rusija so 22,44% ili 18,26 milioni USD, Germanija so 19,51% ili 15,87 milioni USD, Holandija so 14,02% ili 11,41 milioni USD, Velika Britanija so 13,01% ili 10,59 milioni USD i Grcija so 12,62% ili 10,27 milioni USD. Kreditorite od drugi zemji se pomalku zastapeni vo kratkoročniot dolg so vkupno 18,39% ili iznos od 14,97 milioni USD.

B. POBARUVAWA OD NEREZIDENTI

Pobaruvawata na rezidentite na Republika Makedonija od nerezidenti proizleguvaat od kreditni raboti vo koi rezidentite odobrile sredstva na nerezidenti i po toj osnov se steknale so pobaruvawa.

Na 30.06.2003 godina rezidentite pobaruvaat od nerezidenti vkupno 26,32 milioni USD, od to po osnov na glavnina 25,54 milioni USD i po osnov na dospeana nenaplatena kamata 0,77 milioni USD. Pobaruvawata od nerezidenti pretstavuvaat zbir na nedospeani pobaruvawa po osnov na glavnina, koi dospevaat vo nekoj iden period i dospeanite nenaplateni iznosi na glavnina i kamata koi se kapitaliziraat vo vkupniot iznos na pobaruvawata od nerezidenti.

Kratkoro~nite pobaruvawa koi proizleguvaat od kreditni raboti so originalen rok na dospevawe do edna godina, u~estvuvaat so 33,68% ili 8,86 milioni USD. Dolgoro~nite pobaruvawa so originalen rok na dospevawe nad edna godina, iznesuvaat 17,46 milioni USD ili 66,32% od vkupnite pobaruvawa.

Pobaruvawata od nerezidenti vo celost proizleguvaat od krediti koi gi odobrile bankite i nefinanskite trgovski dru{tva od privatniot sektor na ekonomijata.

Subjektite od javniot sektor nemaat pobaruvawa od nerezidenti po osnov na odobreni kreditni raboti.

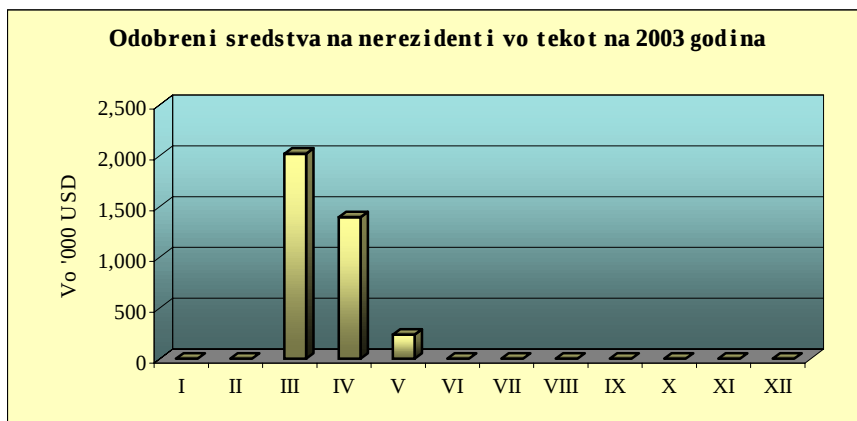
Na sostojbata na pobaruvawata so 30.06.2003 godina vlijaat sostojbata nastanata kako rezultat na slu~uvawata vo izminatite godini utvredena so presek na krajot na 2002 godina, ostvarenite dvi`ewa i kursnite razliki vo tekovната 2003 godina.

1. Ostvareni dvi`ewa vo 2003 godina

1.1 Odobreni sredstva

Vo prvata polovina na 2003 godina na nerezidentite im se odobreni sredstva vo vkupen iznos od 3,65 milioni USD. Pogolem del od sredstvata ili 2,02 milioni USD se odobreni na kratok rok, dodeka 1,63 milioni USD se odobreni so rok na vra}awe podolg od edna godina.

Od aspekt na doveritelite, pogolem del od sredstvata se odobreni od privatni nefinanski trgovski dru{tva, na kratok i dolg rok. Dodeka, doma{nite privatni banki kreditirale nerezidenti samo na kratok rok.

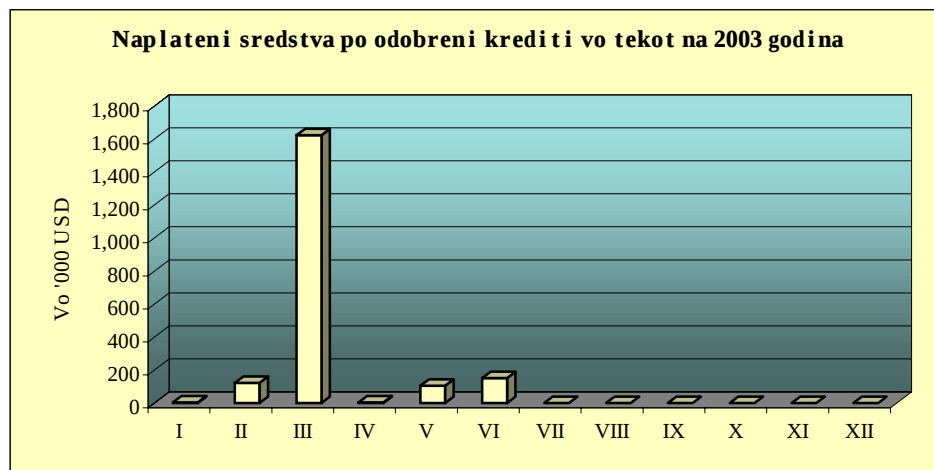
Kako korisnici na kreditite po osnov na odobreni krediti vo prvata polovina na 2003 godina, se javuvaat isključivo stranski pretprijatija.

Od aspekt na vidot na kreditna rabota, novite plasirawa na sredstva se vo vid na komercijalni i finansiski krediti.

1.2 Naplati

Vo prvite šest meseci od godinava, se naplateni vkupno 2,01 milioni USD, od što za glavnina 1,93 milioni USD i za kamata 0,08 milioni USD.

I natamu se javuva nenavremeno naplaćawe kaj eden del od pobaruwawata poradi što vo ovoj period se evidentirani dospeani nenaplateni pobaruwawa vo iznos od 0,51 milioni USD.

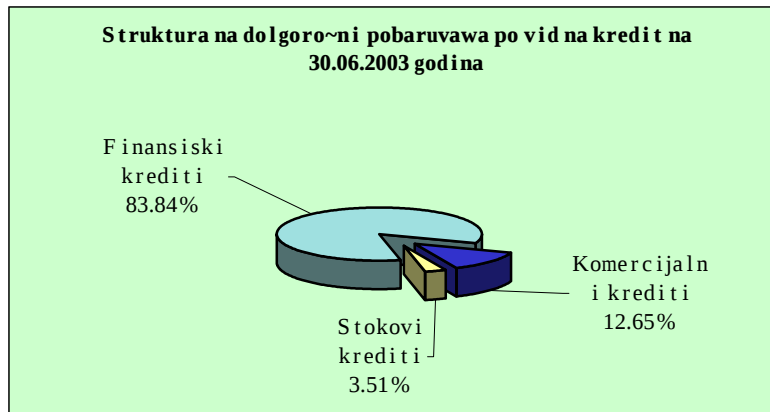
1.3 Kursni razliki

Na sostojbata na pobaruwawata od nerezidenti vlijaat i ostvarenite pozitivni kursni razliki vo prvite šest meseci od godinata, vo iznos od 1,76 milioni USD.

2. Struktura na dolgoročni pobaruwawa

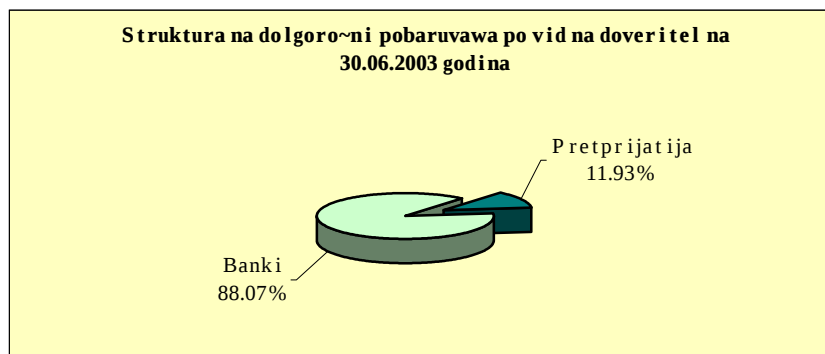
2.1 Vid na kredit

So 30.06.2003 godina vo sostojbata na dolgoročnite pobaruwawa najgolem udel od 83,84% imaat finansiskite krediti ili iznos od 14,63 milioni USD, potoa sleduvaat komercijalnite krediti so učestvo od 12,65% ili 2,21 milioni USD i stokovite krediti so 3,51% ili 0,61 milioni USD.

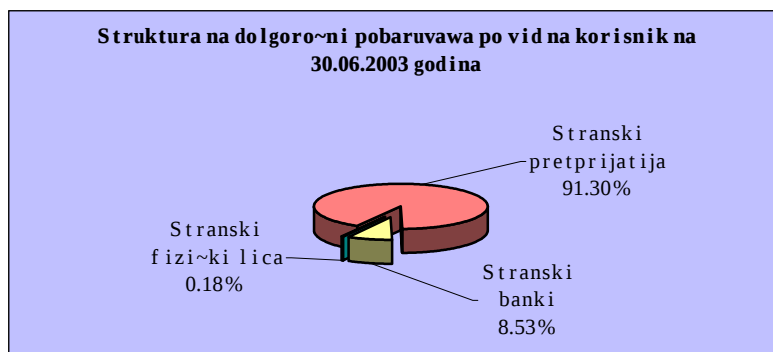
2.2 Vid na doveritel

Dolgoro~nite pobaruwawa od aspekt na vidot na doveritel vklju~uvaat samo pobaruwawa na privatni banki i nefinansiski trgovski dru{tva. Najgolemi doveriteli se doma{nite banki koi pobaruvaat 88,07% od vkupniot iznos na dolgoro~nite pobaruwawa ili 15,37 milioni USD, a trgovskite dru{tva pobaruvaat 11,93% ili 2,08 milioni USD.

2.3 Vid na korisnik na kredit

Strukturata na dolgoro~nite pobaruwawa spored vidot na korisnikot na kredit poka`uva deka vo najgolem del kreditite gi koristele stranski pretpriyatija, ~ij dolg iznesuva 15,94 milioni USD ili u~estvo od 91,30%, dodeka stranskite banki u~estvuvaat so 8,53% ili 1,49 milioni USD, dodeka pak kreditite odobreni na stranski fizi~ki lica u~estvuvaat so samo 0,18% ili 0,03 milioni USD.

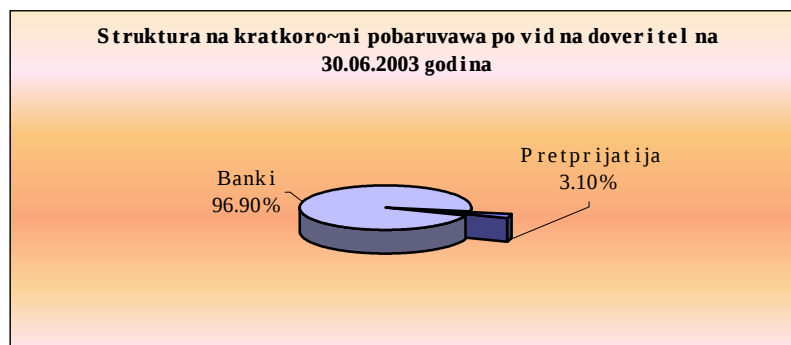
3. Struktura na kratkoro~ni pobaruwawa

3.1 Vid na kredit

So 30.06.2003 godina, kratkoro~nite pobaruwawa vo celost proizleguwaat od finansiski krediti.

3.2 Vid na doveritel

Najzastapeni doveriteli kaj kratkoro~nite pobaruwawa se doma { nite banki so u~estvo od 96,90% ili iznos na pobaruwawa od 8,59 milioni USD, dodeka trgovskite dru{tva za fa}aat samo 3,10% od kratkoro~nite pobaruwawa ili 0,27 milioni USD.

3.3 Vid na korisnik na kredit

Odobrenite kratkoro~ni krediti najmnogu gi koristele stranski pretprijatija, ~ij dolg prema rezidentite zavzema 80,05% od kratkoro~nite pobaruwawa ili iznos od 7,09 milioni USD. Pobaruwawata od stranskite banki u~estvuvaat so 19,95% ili 1,77 milioni USD vo vkupnite kratkoro~ni pobaruwawa.

